

Fason Yetiřtiricilik Faaliyetinde Vergisel Durumlar

Belge türü	Özelge
Kanun	KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU
Özelge no	64597866-130[1/1]-9678
Tarih	15.05.2023

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : E-64597866-130[1/1]-9678

15.05.2023

Konu : Fason Yetiřtiricilik Faaliyetinde Vergisel Durumlar

İlgi : ... tarihli özelge talep formunuz.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda,

- Ticari faaliyetinizi icra ederken damızlık yumurtlatma çiftliklerinden elde edilen yumurtaların, kuluçka tesislerinde kuluçkaya yatırıldığı ve civciv üretildiği, üretilen bu civcivlerin, sözleşmeli fason yetiştiricilere etlik piliç (broiler) yetiştirilmek üzere emanet edilerek fason yetiştirme hizmeti alındığı,

- Bahsi geçen hizmet için ilgili yetiştirme dönemine ait hakediş tutarının hesaplanması amacıyla "Alacak Protokolü" düzenlendiği, protokol üzerinden hesaplanan tutarın, fason yetiştiricinin hakediş bedeli olarak yetiştiricinin mükellefiyet durumuna göre gider pusulası veya fatura ile belgelendirildiği,

- "Alacak Protokolü"nde yer alan "Civciv farkı (+/-)" kaleminin; Şirketiniz tarafından yetiştiricilere gönderilen civcivlerdeki ölüm sayısı ile Şirket tarafından haftalık saha ortalamasına göre hesaplanan ölüm sayısının mukayesesi olduğu,

- Yetiştiricinin kümeslerindeki ölüm oranının; saha ortalamasının altında kaldığında civciv primi verildiği, saha ortalamasının üstünde olması halinde, ortalamanın üstünde kalan civciv sayısının birim fiyat ile çarpılarak yetiştiricinin hakedişine negatif olarak yansıtıldığı

belirtilerek "Alacak Protokolü"nde bulunan hesaplama kalemlerinden civciv farkı tutarının ayrı bir teslim sayılıp sayılmayacağı, ayrıca belgelendirilip belgelendirilmeyeceği ve katma değer vergisine (KDV) tabi olup olmayacağı hususlarında Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

KDV KANUNU YÖNÜNDEN

3065 sayılı KDV Kanununun;

-1/1 inci maddesinde, Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin KDV'ye tabi olduğu,

-2/1 inci maddesinde, teslimin, bir mal üzerindeki tasarruf hakkının malik veya onun adına hareket edenlerce, alıcı veya adına hareket edenlere devredilmesi olduğu,

-4/1 inci maddesinde, hizmetin, teslim ve teslim sayılan haller ile mal ithalatı dışında kalan işlemler olduğu ve bu işlemlerin bir şeyi yapmak, işlemek, meydana getirmek, imal etmek, onarmak, temizlemek, muhafaza etmek, hazırlamak, değerlendirmek, kiralamak, bir şeyi yapmamayı taahhüt etmek gibi şekillerde gerçekleşebileceği,

-20 nci maddesinde, teslim ve hizmet işlemlerinde matrahın, bu işlemlerin karşılığını teşkil eden bedel olduğu, bedel deyiminin, malı teslim alan veya kendisine hizmet yapılan veyahut bunlar adına hareket edenlerden bu işlemler karşılığında her ne suretle olursa olsun alınan veya bunlarca borçlanılan para, mal ve diğ er suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamını ifade ettiği

hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, yetiştiricinin kümeslerindeki ölüm oranının, saha ortalamasının altında kalması halinde Şirketinizce verilecek civciv primi tutarının "fason civciv yetiştiriciliği hizmeti" bedelinin bir unsuru olarak değerlendirilmesi ve hizmeti aldığınız kişi/kurumun KDV mükellefi olması durumunda ilgili hizmete ilişkin matrahın tespitinde dikkate alınması gerekmektedir.

Öte yandan, yetiştiricinin kümeslerindeki ölüm oranının, saha ortalamasının üstünde olması halinde civciv farkının yetiştiriciye yapılan teslim olarak değerlendirilmesi ve Şirketiniz tarafından düzenlenecek faturada genel esaslar çerçevesinde KDV hesaplanması gerekmektedir.

VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN

213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

- 227 nci maddesinde, "*Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir.*",

- 229 uncu maddesinde, "*Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır.*",

- 231 inci maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde, "*5. Fatura, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenlenir. Hazine ve Maliye Bakanlığı; mal veya hizmetin nev'i, miktarı, fiyatı, tutarı, satışın yapılma şekli, faaliyet konusu, sektör veya mükellefiyet türünü ayrı ayrı veya birlikte dikkate alarak, bu süreyi indirmeye ya da faturanın malın teslim edildiği veya hizmetin yapıldığı anda düzenlenmesi zorunluluğu getirmeye yetkilidir. Bu süreler içerisinde düzenlenmeyen faturalar hiç düzenlenmemiş sayılır.*",

- 232 nci maddesinde "*Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:*

1. *Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;*

2. *Serbest meslek erbabına;*

3. *Kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara;*

4. *Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;*

5. *Vergiden muaf esnafa.*

Sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlar da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler.

Yukarıdakiler dışında kalanların, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tespit edilenlerden ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerden satın aldıkları emtia veya onlara yaptırdıkları iş bedelinin 50.000.000 lirayı (1.1.2023'ten itibaren 4.400 TL) geçmesi veya bedeli 50.000.000 liradan (1.1.2023'ten itibaren 4.400 TL) az olsa dahi istemeleri halinde emtiayı satanın veya işi yapanın fatura vermesi mecburidir.",

- 234 üncü maddesinde, "Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabı ve çiftçiler, bu Kanun kapsamındaki belgeleri düzenleme zorunluluğu bulunmayanlara yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları mallar (gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerden satın aldıkları mallar hariç) için işi yapana veya malı satana imza ettirecekleri gider pusulası düzenlerler. Vergiden muaf esnaf için düzenlenen gider pusulası, bu kişiler tarafından verilmiş fatura hükmündedir.

Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur.

Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir.

Gider pusulası, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen gider pusulası hiç düzenlenmemiş sayılır.

İkinci fıkrada belirtilen bilgileri ihtiva etmeleri kaydıyla;

a) Malın veya hizmetin bedelinin, dördüncü fıkrada belirtilen süre dâhilinde satıcıya; 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununda tanımlanan banka, 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun kapsamında yetkilendirilmiş ödeme kuruluşları veya 9/5/2013 tarihli ve 6475 sayılı Posta Hizmetleri

Kanununa göre kurulan Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla ödenmesi halinde, bu kurumlarca düzenlenen belgeler,

...

gider pusulası yerine geçer.

..."

hükümlerine yer verilmiştir.

Buna göre, yetiştiricinin kümeslerindeki ölüm oranının, saha ortalamasının altında olması durumunda Şirketinizce verilecek civciv primi tutarının "fason civciv yetiştiriciliği hizmeti" bedelinin bir unsuru olarak değerlendirilmesi gerektiğinden, söz konusu hizmetin, civciv farkı tutarı da dikkate alınmak suretiyle, yetiştiricilerin mükellefiyet durumuna göre 213 sayılı Kanunun 232 nci maddesi kapsamında fatura veya 234 üncü maddesi kapsamında gider pusulası ile belgelendirilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, yetiştiricinin kümeslerindeki ölüm oranının, saha ortalamasının üstünde olması halinde civciv farkının yetiştiriciye yapılan teslim olarak değerlendirilmesi gerektiğinden söz konusu fark için Şirketiniz tarafından genel hükümler çerçevesinde fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 14.09.2026